

3.

1288

Dne 19. července letošního roku zemřel po vyčerpávající nemoci jeden z nejtalentovanějších autorů science fiction v Polsku, Janusz A. Zajdel, jehož jméno je dobře známo i našim příznivcům. Jeho díla byla vyhledávána nejen pro napínavost a obratně fabulovaný děj, ale i proto, že se neotřele a přímo vyjadřují k problémům dneška.

Zajdel vystudoval fyziku ve Varšavě a pracoval v centrální laboratoři radiologické ochrany. Byl specialistou v oboru jaderné fyziky, autorem mnoha knih a článků, přibližujících výsledky práce svého oboru laikům. Zajdel tedy patřil k autorům SF, kteří své povolání spojovali s literaturou. Že si všímá hlavně odrazu rozvoje vědeckotechnické revoluce na civilizaci a její vztahy, dokazuje vyznání: „Studia mi dovelily osvojit si pojetí struktury metod vědy, naučily mě preciznímu myšlení, které by mi nedalo nikdy samostatné humanitní studium. Vlastně věda mě vedla do oblasti sociologických i filozofických problémů. Myslím, že každý humanista je povinen znát vědu přesně, nejenom zběžně.“

Tato slova charakterizují osobnost Zajdela jako vědce a Zajdela humanisty, vyjadřují jasný názor na nezbytnou koordinaci pokroku s úrovní morálky a odpovědnosti.

Na poli sci-fi poprvé debutoval v roce 1961 na stránkách časopisu Mladý technik povídkou 'Tau Velryby'. V té době si v domácím poli upevňuje postavení knihami Návrat z hvězd a Solaris Stanisław Lem. Výrazně se uplatňuje generace se jmény Konráda Fialkowského, Czesława Chruszczewského, Kryzstofa Boruně, Bohdana Peteckého, kteří v dalších letech znamenají špičku. Zajdel se chlašuje samostatnou knihou povídek Jed manteezi (Jed manteezio, 1965). Román 'Ilande 21 185' (1966) je příspěvkem do knihovničky kosmických příběhů pro děti. Úspěch mu přinesl další román téměř o deset let později, také u nás vyšlý - Právo na návrat (1975). Patří mezi klasická díla sci-fi. I když zde mluví o svém "přípravném" období, už zde rozvíjí hluboké úvahy o emocionálním střetnutí člověka s cizími světy.

Přibližně v této době mu vycházejí další povídkové sbírky - Przejscio przez lustro (Průchod zrcadlem, 1975) a Iluzyt (Iluze, 1976). Stává se stále populárnějším nejenom ve své vlasti, jeho díla se začínají překládat do cizích jazyků.

Nové, kvalitativní období zahajuje napínavým příběhem z doby předlidské zeměkoule. Vynález profesora van Troffa (1980), který je dobře znám i našim čtenářům. Astronaut z hvězdné výpravy, která se vrátí, pátrá po kořenech legendy svého věku a odkrývá tmářství dané společnosti. Zajdel se stále více zaměřuje na problémy naší epochy a extrapoluje do extrému v budoucnosti. Reflexivně reaguje na dnešek, aby nás hlasem příštích pokolení stihl varovat. Vznikají umělecky náročná díla, která nám chtějí ukázat možný logický vývoj lidské společnosti z dnešních podmínek. Nejlepším je pravděpodobně román Limes inferior (1982). Odehrává se v blízké době, kdy jsou lidé soustředěni do navzájem izolovaných měst. Lidé jsou rozděleni podle svých intelektuálních schopností. Jsou chodnocováni systémem bodů, což umožňuje hrdinovi "veksláku" Snerovi, aby nezákonně zájemcům zajišťoval zvýšení společenského zařazení. Při pátrání po uspořádání společnosti pronikne do vládnoucí vrstvy a zjistí, že tento charakter byl vnucen mimozemšťany, jejichž existence se však tají. Román má silný filozofický náboj. Na podobném principu jsou založeny i další texty. Limes Inferior získal čtvrté místo v anketě o nejlepší domácí sci-fi všech dob.

Wyjście z cienia (vystoupení ze stínu, 1983), používá motiv kosmické invaze, ale jeho jádro spočívá jinde. Útoční mimozemšťané se pohybují jen v uzavřených vozidlech. Vzniká domácí odboj, který posléze slaví vítězství. Význam paralely maskované nadvlády se trochu podobá filmu Piotra Szulkina Válka světů.

Knihy Cala prawda o planecie Ksi (Celá pravda o planete Ksi, 1984) vypráví o vzdálené planetě, osídlené pozemskou výpravou. Vlády se zmocní spiklenci, kteří vychovávají novou generaci k nenávisti vůči Zemi. Přeměťením se již nepodařilo tuto situaci změnit. Paradyzja (Rajská planeta, 1984) je o vzdáleném světě, kde vlivem propagandy lidé propadnou přesvědčení o tom, že jejich život je nejlepší. Možnost konfrontace je pak činí neschopnými. Tyto dva romány jsou výsledkem Zajdelova spisovatelského zaměření, ale jsou o něco slabší, než předcházející.

Mezi mladými autory byl velmi oblíben a byl pro ně příkladem.

Z auterovy tvorby vám nabízíme krátkou hříčku z poslední sbírky Čertův ocas, 1982. Tuto stejnojmennou povídku vám doporučujeme číst pozorně a vystihnout správně její záměr.

Janusz Zajdel: Čertův ocas

Současná doba otupěla naši citlivost na překvapivé a neobvyklé jevy. Uskutečnění i té nejbláznivější myšlenky nám připadá víc otázkou času než technických možností. Snad právě proto často procházíme lhostejně kolem událostí a úkazů, které by lidé minulých časů vedly k zamyšlení. Naši předkové, méně dotčení iluzí víry ve všemohoucnost a všeznalost, kterou si dnes rádi připisujeme, viděli kolem sebe více záhad, i když jich nepochybně dokázali rozřešit méně.

Dejme tomu taková dobře známá věc... Určitě se to každému nejednou přihodilo. Existuje dokonce přísloví, které se toho týká: "Čert to zakryl ocasem". Občas to říkáme i my, když předmět, který jsme doslova před chvílí viděli, drželi v ruce - zmizí. Odložen stranou se ztratí mezi čtyřmi stěnami místnosti a přestože jsme přesvědčeni, že musí být "někde nahoře", účinně vzdoruje našemu nervóznímu hledání.

Tento fenomén se projeví ještě zřetelněji, podaří-li se nám upustit nějakou maličkost. Neopravovali jste například něco v motoru automobilu stojícího na travnaté krajnici? Nebo spravovali kolo na cestě vedoucí nepokosenými lukami? Nebo snad opravovali hodinky v pokoji s chlupatým kobercem na podlaze? Vždycky se najde nějaký nevelký, ale dábelky důležitý šroubek nebo matička. Nebo vám vystřelila neznámým směrem ta prokletá pružinka, spočívající poklidně uvnitř propisovačky? Nebo ta, která ráda vyskakuje ze zapalovače hned za novým kamínkem, který se právě snažíme nasadit? Příklady lze uvádět do nekonečna. Kolikrát na všech čtyřech prohledáváme všechna zákoutí podlahy při pátrání po té potouchlé matičce nebo pružince, jejíž cinknutí při pádu jsme zaslechli. Přitom naříkáme a nadáváme na zřejmou potouchlost neživých věcí. A přece, pokud pevně stojíme na půdě racionalismu, který nám, moderním lidem, přísluší, musíme bez váhání uznat, že onen neživý předmět nemá nárok dělat schválnosti, z nichž ho podezíráme. Tyto ztracené drobnosti se obvykle po určité době objeví samy a to i v místech, kde je nejméně očekáváme.

Fakta, o nichž mluvím, nás občas rozčílí, rychle však na ně zapomínáme, stejně jako na jiné okrajové, i když dráždivé incidenty a epizody, které jsou nám životem každodenně předkládány.

A přece při hlubším zamyšlení nad těmito úkazy zjistíme, jaké neobvyklé závěry z nich lze odvodit! Nepsal bych o tom tak ze široka, nebýt toho, že právě dnes jsem dokončil cyklus systematických experimentů završujících mé dlouhodobé výzkumy "efektu čertova ocasu" - tak jsem si totiž dovolil nazvat onen jev ještě dřív než jsem poznal jeho skutečnou podstatu.

V další části této úvahy chci krátce, formou skutečného vědeckého sdělení, uvést nejobecnější závěry vyplývající z mých teoretických zkoumání a provedených pokusů.

Na počátku jsem přijal axiom o úplné a nepopíratelné apsychnosti šroubků, pružin, klíčů od sklepa, papírků s číslem důležitého telefonu i všech ostatních předmětů a vyloučil jejich zlomyslnost a možnost svévolné migrace. Takový předpoklad implikuje nutnost postulování Pachatele, který ovládá činnost údajně "potouchlých" objektů.

Tato hypotéza se samozřejmě vymyká nelitostnému ostrí Ockhamova nože: její existence je nezbytná, pokud chceme vzniklý problém nějak "načít". Zpočátku jsem ponechal stranou úvahy o tom Pachateli, o jehož povaze jsem nevytvářel žádné předpoklady a zabýval jsem se feromenologickým pojetím mechanismu zkoumaného úkazu. Použije-li zjednodušeného názorného modelu, mohu věc heuristicky vysvětlit následujícím způsobem.

Vžijme se do postavení/či spíše: položení/dvourozměrných plochých bytostí, žijících na hladké ploše podlahy našeho pokoje. Náš šprýmující předmět ať představuje plochý kroužek.

Jakým způsobem může onen kroužek zmizet ze zorného pole obyvatel podlahy? Odpověď se sama nabízí. Dokonce i laik, který nemá ponětí o rozměrné geometrii, odpoví okamžitě: kroužek musí být přesunut ve směru kolmém k podlaze, poněkud zvednut nad její povrch. Přetím v tomto případě rozměrem může být přemístěn a opět uložen na podlahu, tentokrát v jiném místě. Každý, kdo přečetl alespoň několik knih typu science fiction, to dokonale zná.

Stejně bytost pohybující se ve čtyřech rozměrech může zasáhnout nějakým nástrojem nebo orgánem do našeho trojrozměrného světa a unést z něho trojrozměrný předmět stejně snadno, jako my zvedáme nasliněným prstem z podlahy určitý kroužek papíru, který vypadl z kancelářské čístečky. Ostatně totéž lze učinit například i našim "vysavačem" s příslušnou sací hubicí...

Tato druhá analogie je výstižnější a plodnější pro další úvahy. Představme si tedy, jak vypadá koncovka sací hubice vysavače u kroužku ležícího na podlaze: plochý obyvatel podlahy uvidí pouze prstenec, kruh tvořící příčný profil hubice. Může si ho prohlédnout ze všech stran, ale papírek za touto překážkou zmizí. Analogicky se nám trojrozměrně bude koncovka "sací hubice" jevit na okamžik jako koule, obepínající mizející předmět. Při dalším využívání tohoto tak adekvátního názorového modelu musíme dojít k závěru, že únos papírku vůbec nevyžaduje dotyk s koncem hubice s podlahou. Stačí její přiblížení, aby jej vzdušný proud zachytil a vtáhl.

Nemusíme tedy vůbec postřehnout přítomnost "sací hubice" v našem prostoru.

Vše uvedené modely nepopisuje pochopitelně všechny aspekty tohoto jevu. Je třeba z teorie atomového jádra, že i jednostranné, zjednodušené modely dovolují často vybudovat docela dobrou hypotézu, vyhovující experimentálními faktům. Když jsem se tedy vyzbrojil základní fyzikální a logickou teorií, popsal i kinetiku zkoumaného efektu, zahájil jsem experimenty. K vysvětlení jejich principu použiji další analogii.

Každý ví, jak se loví ryby na udici. Základní součástí i nejjednodušší udice je patřičně tenký silonový vlasce. Na jeho konci se umístí návnada s ukrytým háčkem.

Ulovit rybu není pochopitelně snadné. Musíme mít příslušnou návnadu, vlasce jen stěží postřehneme, je třeba hodit udici na správném místě a ... prokázat hodně trpělivosti.

Postupoval jsem podobně. Zpočátku jsem použil jako návnadu malý šroubek z hodinek. Uvázal jsem ho na konec silonové nitky vytažené ze staré punčochy. Druhý konec nitky jsem si omotal kolem prstu a začal předstírat, že opravuji punčochy. Jakoby náhodou jsem šroubek upustil. Upadl na podlahu někde mezi stůl a poličku a pochopitelně mi okamžitě zmizel z očí. Abych dodržel všechna pravidla hry, předstíral jsem neúspěšné hledání s patřičnou porcí obvyklých nadávek. Potom jsem usedl do křesla, račinovaně přivřel oči a čekal.

Probudil jsem se z dřímoty s nejasným pocitem, že se něco stalo. Nedokázal jsem si hned uvědomit, co to mohlo být. Teprve po chvíli jsem pochopil, že to muselo být mírné šuknutí za prst, kolem kterého jsem si omotal konec nitky. Rychle jsem si ji přitáhl. Na druhém konci nebylo nic. Nedocenil jsem tedy sílu "ryby" na kterou jsem lícil. Povzbuzen tímto polovičním úspěchem jsem opakuoval pokus ještě mnohokrát. Nebudu popisovat jednotlivé etapy těchto únavných pokusů. Stačí, že jsem nakonec dosáhl svého cíle. Nepodařilo se mi sice postřehnout vlasce okamžik mizení návnady/kterou byla tentokrát velká matka uvázaná na rybářském vlasci 0,20/, ale dobře jsem viděl napjatý vlasce, končící v určitém bodu prostoru nad podlahou. Druhý konec neexistoval. Vlastně existoval, ale ne v našich třech rozměrech.

Za chvíli napětí vlasce povolilo a jeho druhý konec i s návnadou se objevil na podlaze. Tentokrát "rybař" návnadu vyplivla, cítila, že není něco v pořádku ... Pozdější experimenty mě nade vše pochybnost utvrdily v přesvědčení, že mizející drobnosti jsou unášeny a opět vračeny do našeho prostoru ... Další otázky: kdo? a za jakým účelem? se nabízely samy.

Účel jsem si dokázal představit snadno: onen "kdosi" odabírá prostě vzorky k výzkumu, podobně jako mikrobiolog pipetuje kápek pěstovaných bakterií, aby je umístil mezi sklíčka mikroskopu. Experimentátoři pracují na principu "minimálního narušení" a snaží se nevyvolávat ve zkoumaném

prostředí podstatné změny. Proto odebírají jen drobné předměty, jejichž zmizení si můžeme přinejhorším vyložit okolnostmi z našeho světa; zmizení drobnosti obvykle nevyvolá příliš velký rozruch a závažné důsledky. Podobně nenápadně dochází k vrácení odebraného vzorku...

Nyní jsem se rozhodl objasnit podstatu hypotetického Pachatele, který odpovídá za "efekt čertova ocasu". Když jsem se soustředil na drobné předměty - protože mizí nejčastěji - nepřemýšlel jsem o horní hranici rozměrů těchto mizejících maličkostí. V určitém okamžiku jsem si uvědomil, že... občas mizí celé lodě s cestujícími, letadla, auta... Že by proslavený "Bermudský trojúhelník" a úkazy, které zkoumám, měly nějakou souvislost?

Za h a j i l jsem další experimenty a teď právě zjišťuji, zjednodušeně řečeno, "průměr sací trubice".... Zdá se, že jsem se n mylil. Všechno záleží na rozměru použité trubice, stejně jako u vysavače... Moje dosavadní výsledky ukazují jednoznačně směr, v němž napnutá nitka kpnčí náhle v prostoru vyznačuje místo kde se promítají mnoho rozměrné předměty do trojrozměrného prostoru.

Zlepšil jsem techniku pokusu. Používám tlustší šňůru a stále větší návnady. Díky speciální metodě, kterou popisuji níže, se mi podařilo konečně prokázat, že

.... což může každý bez potíží ověřit výše uvedeným způsobem. Možná se při troše štěstí podaří některým experimentátorům to, co se zdařilo mně: zahlédnout jejich trojrozměrné projekce, vzniklé průnikem Jejich podoby s naším prostorem. Při znalosti metod, které používají, se domnívám, že moje pokusy nebyly zvláště riskantní, avšak bezpečnostní opatření, které jsem uvedl, doporučuji dodržovat!

Poznámka redaktora :

V rukopise , který mi autor poslal , chyběla předposlední strana a to jak v originále , tak v obou kopiích textu.

Před odevzdáním knihy do tisku se mi přes veškeré úsilí nepodařilo s autorem spojit. S ohledem na termíny jsem odevzdal text do tiskárny s nadějí , že autor se se mnou dříve či později skontaktuje a doplníme text při korekturách. Autor se však neozval ani na výzvu ke korektuře. Musel jsem v souladu s nakladatelskou smlouvou pověřit korekturou jinou osobu na autorův účet. Chybějící fragment se bohužel nepodařilo vytvořit , za což se čtenářům upřímně omlouvám. Na svoje ospravedlnění musím dodat , že (vzhledem k délce obvyklé doby vydání knihy) jsme doufali sehnat autora dodatečně. Teď , při podpisu knihy k tisku, pokračuje usilovné pátrání po autorovi, který - jak se zdá - zmizel beze stopy. Abychom se vyhnuli dalším nákladům a penále, rozhodli jsme se vytisknout text v podobě, v jakém jej autor dodal.

Pokud jde o něj, stále oprávněně doufám, že se pravděpodobně objeví v nakladatelství nejpozději měsíc po zahájení prodeje této knihy, to znamená v dohodnutém termínu splatnosti zbytku honoráře.

(přeložil ing.
Pavel Weigel)

René

Homo ano, ale kdo vám řekl,
že sapiens?!

„Inteligentní život je základní podmínkou civilizace jako takové, ale sám o sobě, pánové, ještě civilizací není," prohlásil Dr. Toomis se sebejistým úsměvem. „Hudba linoucí se z reproduktorů v mém hudebním pokoji je příjemná. Stejně tak i moje obrazy - můj Rembrandt, můj Picasso, můj Caldwell. Avšak přestože je umění příjemné, ve své podstatě to také není civilizace."

Dva muži, kteří seděli s Toomisem v altánu, se podrážděně zavrtěli. Tlustší z mužů, jehož jméno bylo Gundy, se zvedl a zahučel:

„Dobře. Dejme tomu. Ale co věda, rozumíte ... technika ..."

Toomis zamával rukou. „To jsou sice krásné slova, ale kdyby věda a technika samotné byly měřítkem civilizace, pak by on," ukázal na nehumanoida Poggyho, „on by byl daleko civilizovanější než jsme my." Druhý host, celý bezvýrazně šedivý od špičky vlasů až po zmačkané nohavice tvídového obleku, ze sebe vydal úsečné zasmání. Také Toomis se pousmál. „Ano. Zcela s vámi souhlasím, pane Keezere, takhle představa je absurdní."

„Ehmm," řekl na to pan Keezer a dokonce jeho hlas byl šedivý.

„Co je tedy pravým měřítkem civilizace?"

Toomis se rozhodně nahnul dopředu a s tvrdým výrazem ve tváři řekl: „Jedním slovem z b r a n ě , pánové."

Oba muži jen souhlasně zabručeli a nehumanoid Poggy, jenž právě odpovídal ve stavu relaxace, obvyklém u pleppů, v kterém připomínal metr vysoké purpurové vejce bez viditelných orgánů, na to neřekl ani slovo.

Toomis se při pohledu na relaxujícího nehumanoida zamračil.

„Tihle pleppové a jejich pekelný rytmus aktivity a odpočinku," mrm-lal. „S jejich pozorností je to opravdu bídné." Napřáhl ruku a ostře do něho dloub. Purpurové vejce se otřásl a bleskurychle na svém povrchu vytvořilo oválnou sluchovou membránu.

„Poggy, skoč nám ještě pro jednu rundu," přikázal.

„Jak si přejete, pane," zakvákal Poggy gumovým hlasem a odplazil se směrem k domu. Způsobem pohybu silně připomínal slimáka.

Toomis se obrátil ke svým hostům. „Zkuste si představit, pánové, vývoj civilizace pleppů, vývoj trvající padesát milionů let, třicet devět milionů let psané historie, jedenáct milionů let dlouhé industriální období. No vidíte, a Poggy je to nejlepší, co nám společnost pleppů může nabídnout. Pleppové jsou totiž neagresivní druh, v tom to vězí."

"Potvora škaradá," zavrčel tlustoch Gundy, "odkud přítáhl?"

"Z jedné bezvýznamné planety nějakých dva tisíce světelných let od Slunce," odpověděl Toomis.

Cizí bytost se vracela, na zavalité psordokončtině, zformované speciálně pro tento účel, balancoval táč se sklenkami. Toomis od něj spokojeně přijal drink. "Pánové, naše civilizace započala v šerém dávnověku, kdy jakýsi hominid sebral ze země kus větve a zjistil, že se s ní může postavit celému světu. Bez oné zbraně, bez onoho prvního klacku bychom byli nikdy nedosáhli kvězd a i v případě, že by se nám to povedlo, jako tady Poggymu /Děkuji Poggy a posluš ostatním/, byli bychom vydáni na milost a nemilost těch bytostí, jejichž dávní předci zahájili svoji evoluci se zbraní v ruce."

Poggy se přelil po podlaze a Gundy i Keezer si od něj opatrně vzali po sklence.

"To, co nám povídáte, může být pravda," rozhodl se přejít pan Gundy k věci, "rozumí se, naše firma, Universal Astrotechnics, není zaměřena pouze na výrobu vojenského materiálu. Ale podařilo se nám v téhle branži pár pěkných věcíček a jsme, ehm ... cítíme vlasteneckou povinnost vyzkoušet nové postupy ... uh, jak říkáte, pan... civilizace."

Pan Keezer se vlažně usmál, jakoby měl strach, že jeho šedivá tvář popraská, a promluvil do své sklenky. "Stellar Dynamics se také velmi intenzivně zajímá o nové systémy zbraní. Vždy jsme pozemské flotily vybavovali nejmodernějšími zbraněmi, jaké byly k dispozici.

Gundyho tvář zbrunátněla od dvojité brady až k holé lebce.

"Myslíte krámy, jako Protonový pulzátor, předpokládám?"

Keezer stuknul. "Jistěže," pravil přiměřeně urazivým tónem.

"Protonový pulzátor naší firmy Stellar Dynamics je účinná útočná zbraň. Na rozdíl od, dejme tomu, Generátoru antihmotové plazmy."

Druhý muž zachrochtal a odplivl si. "Náš GAP má vyjimečně daleký dosah a ničivý účinek. Ten váš navšivenej pulzátor..."

"Ale, pánové," zamával Toomis smířlivě rukama, "Máte pravdu oba. Vaše zbraně představují špičku vojenské techniky. Jsou nejničivější ze všech a dle mého úsudku jsou ukázkovými atributy naší civilizace. Sem, Poggy," napřáhl ruku s prázdnou sklenkou a plepp přiklouzal, aby si ji od něj vzal. "Avšak dne, pánové, budete mít možnost poprvé spatřit vynález, který překoná vše, co doposud vaše firmy vyvinuly, principiálně novou zbraň, jež nemá obdoby v účinnosti destrukce živého i neživého materiálu."

Gundy zasupěl a jeho dvojité brada se zahoupala. "Ještě smrtelnější než výbuch antihmotové plazmy? Nesmysl!"

"Větší destrukční účinek, než zásah směrované energie protonů?"
pousmál se pan Keezer, "neexistuje!"

"Ale," vyhrkl tlouštík chvatně, "kdyby jste snad měl něco..."

"Firma Stellar Dynamics..." skočil mu do řeči šedivák.

"Univerzal Astrotechnics..."

"... by uzavřela exkluzivní kontrakt na výsační právo výroby a prodeje pro celé Galaktické Impérium Země," doplnil s úsměvem Toomis.

"Výborně! A protože vaše firmy vyrábějí nejpokročilejší bojovou techniku, mohou nabídnout nejvíce. To je důvod, pánové, proč jsem vás dnes k sobě pozval.

Keezer zakýval prázdnou sklenkou na Poggyho, který však právě neměl vytvořen orgán vidění, a proto nereagoval.

"Poggy, hleď si svého hosta," připoměl Toomis nehumanoidevi jeho povinnosti. Plepp tak učinil, doslova bleskurychle zformovanou oční bulvou.

"Promiňte, pane," zabublal na omluvu, když si bral od hosta sklenku. Keezer pokrčil nos. "Huh," řekl směrem k domácímu pánovi, "raději by jste nám měl naznačit, o jakou zbraň jde."

"A můžete při tom poslat pryč to ohavné zvíře," řekl Gundy.

"Oh, Poggyho si nevšímejte," uklidnil ho Toomis, "je součástí téhle záležitosti a do všeho je zasvěcený. Neznamená to žádné riziko, neboť pleppové nemají agresivní instinkty. Je to tak, Poggy?"

"Příslušníci mého druhu se nikdy nezúčastnili žádného typu konfliktu," potvrdil Poggy, "vědomé zničení rozumné bytosti je pro nás nepředstavitelné."

"Vidíte?" zářil Toomis, "Poggy, zaběhni do mého pokoje a přines prototyp zbraně."

"Jak přikážete, pane," plepp se odplazil pryč.

"Nemám tyhle mimozemšťany rád," zbručel Gundy, "stvoření, jako je on, mohou být nebezpečná."

"Drahý příteli," pravil pan Keezer kousavě, "jestli považujete všechno, co nedokážete pochopit za nebezpečné, musíte žít v opravdové džungli."

Tučný muž zrudl, ale Toomis předešel výbuchu.

"Jestliže si máme představit možnosti mé zbraně, je třeba, aby jste pochopili něco z principu, na němž je založena. A tím je princip negace, nebo by se snad dalo říci časového anachronismu."

"Tyhle študovaný hlavy," mumlal si pro sebe Gundy. Nahlas řekl

"A teď vysvětlíte vaše vysvětlení."

"I na to dojde. Nejprve mi však povězte, co víte o Poggy," zeptal se Toomis.

Oba návštěvníci vyhlíželi překvapeně, ale ani jeden nepromluvil.

"Přinejmenším předpokládám," řekl Toomis suše, "že oba víte, co bylo ve zprávách, že kosmická loď pleppů se zřítila na Měsíc, že posádka zahynula, že Univerzitní Centrum, přesněji jeho zařízení na Měsíci, zachránilo a prozkoumalo trosky loď, zjistilo, že jde o primitivní hypermotor, podobný, jaké jsme používali před nějakými sedmdesáti lety."

Toomis udělal pohyb rukou, aby dal najevo, že všechno, co zatím řekl odsouvá stranou. "Samé žvásty, ve skutečnosti se loď pleppů objevila v normálním prostoru několik milionů kilometrů za oběžnou dráhou Pluta a potrola ze Země ji učinila neschopnou manévrování. Což bylo mimochodem velmi snadné, neboť pleppové své lodě nevyzbrojují. Poggy, jediný člen posádky byl vzat do zajetí a protože mám pověst experta na nepozemskou techniku, a protože mé konexe jsou prvotřídní, podařilo se mi dostat celý ten krám i s jeho obyvateli do Univerzitního Centra pro další výzkum."

Poggy přiklouzal zpátky a táhl půl metru dlouhou kovovou schránku. Zarazil se u Toomise. Ten pohlédl na schránku a pokračoval ve výkladu. "U nás v centru jsem musel svést úplnou bitvu. Hoši z oddělení Exobiologie chtěli Poggyho pro sebe a dalo mi hodně práce je přesvědčit, že ta ubohá bytost vydechla naposled. Neumíte si představit, co jsem musel všechno podstoupit, abych udržel Poggyho v tomto domě. Co se týká vlády, spokojila se s mojí zprávou, že technika pleppů nepředstavuje pro naši bezpečnost žádnou hrozbu. Tím jsem měl Poggyho jen pro sebe. Naučil se našemu jazyku a s jeho pomocí jsem přizpůsobil pohonný systém jeho lodi k destrukčním účelům."

"Hypermotor není nic nového," odfrknul Gundy.

"Tehle je. Pleppové vynalezli chronologický pohon."

Pan Keezer se nedůvěřivě zakabonil. "Že by to byl ..."

"Pohon časem. Motor převrací vektor času a získává tak pro nás nepředstavitelná kvanta energie. Bohužel, moje experimenty prokázaly, že žádná lidská bytost nepřežije vedlejší účinky tohoto pohonu. Avšak právě tento fakt mě přivedl k objevu principu negace."

Toomis vzal od poggyho kovové pouzdro a vytáhl z něho přístroj ne nepodobný devítimilimetrové laserové pistoli. "A tady je výsledek."

"Zbraň," řekl pan Keezer, "zbraň, která dělá co?"

"Zbraň, která ničí svůj cíl nikoliv ve třech dimenzích, jako to činí vaše PAC nebo váš pulzátor, ale i v dimenzi času. Tento aparát způsobí, že váš cíl vůbec nikdy neexistoval a tudíž ho vymaže z vaší současnosti."

Gundy hvízdal. Keezer pokrčil své rozcuchané šedivé obočí a poznámenal: "To je revoluční řešení, pokud mluvíte pravdu."

"Absolutně. Tohle je pouze prototyp, ale jistě vás přesvědčí. Tady..." podal pistoli Keezerovi. "Zkuste, jak je lehká. Opatrně."

Gundy se zaškaradil. „Heleďte, vy jste nějak hrr, mladěj. Moje firma by mohla mít také zájem.“

„S tím právě počítám,“ neskryval Toomi úsměv, „jak vidíte, žiju si dobře. Abych se přiznal, daleko nad možností svého příjmu vědeckého pracovníka. Jsem velmi zvědavý, jak se projeví váš konkurenční duch.“

Keezer zvedl pohled od zbraně. „Ale jděte,“ řekl, „smlouvání je tak ordinerní.“

Toomis se zašklebil. „Ale výsledek, jak věřím, ordinerní nebude.“ Začněte, pane Gundy. Na kolik by si Univerzal Astrotechnics cenila popis výroby a fungující prototyp mého Negátoru?“

„Nesmíte na mě kvaltovat,“ Gundy zašilhal po svém konkurentovi.

„Musím si to trochu promyslet.“

„Jestliže nám zbraň předvedete a přesvědčíte nás o jejích kvalitách, firma Stellar Dynamics vám zaplatí kolik si řeknete,“ vyhrkl Keezer bez rozmýšlení.

„Řekněme, že vyslovím sumu jeden milion galaktických jednotek.“ Šedivý muž ztěška polkl. „To by se dalo zařídit.“

Gundy pobledl. „A my,“ zakrákal, „tu částku zdvojnásobíme. Stellar Dynamics není schopna nás přeplatit, pane.“

Keezerovy čí se zúžily a tvář nabyla kloubavého vzhledu. Toomis zneklidněně řekl. „Poggy, náš host bude tak laskav a předá ti negátor.“

„Stát!“ přikázal Keezer a namířil ústí zbraně do bodu, kde se podle představ nacházel střed Poggyho těla.

„To je ta potíř s pleppy,“ řekl Toomis otráveně, nechají si rozkazovat od kohokoliv. Pane, musím vás pošťádat, aby jste mi vrátil Negátor. A na Poggyho nastřílejte. Moje teoretické propočty dokazují, že by to mělo nedozírné následky pro celý jeho druh.“

„Keezere, Vy jste ale parchant,“ zavrčel Gundy, „a celá ta vaše banda jakbysmet. Stellar Dynamics se roztahuje jako chobotnice. Podle informací od našich průmyslových špiónů...“

Keezer obrátil zbraň na tlusťocha. „Mně se zase nelíbí vůbec váš snaživý multiplanetární kartel. A vy se mi také nelíbíte, Gundy.“ Keezer stiskl kohoutek.

Tlusťoch ztuhnul, ve tváři výraz překvapení, Modrý blask vylétl z hlavně, narazil do jeho těla...a zmizel. Gundy se nevěřícně pobácal po bytelném tetřichu.

„Vždyť to nefunguje,“ řekl nevěřícně.

„Proboha,“ zašeptal Toomis.

Keezer zamířil zbraň na vynálezce. Ten potřásl hlavou.

„Tento prototyp byl zkonstruován na jediný výstřel. Ale obávám se, že ten jeden stačí pro nás všechny.“

Gundy zbfunátněi vztekem. „Ty všiváku," zaječel, aniž se dalo poznat, koho tím míní. „Máš z pekla štěstí, že mě ta věc minula."

„Vy blázne!" vykřikl Toomis, „nikoliv vaše osoba byla cílem. Váš nejvzdálenější předek, jehož genetický kód jste zdědil, ten bude zničen. A to je teprve začátek katastrofy."

Keezerova tvář se stáhla strachem, ruka se zbraní třaslavě klesla. „Katastrofa?"

„Ta zbraň byla určena proti představiteli nepřátelské cizí rasy, a ne proti jedinci našeho vlastního druhu. Copak to vy dva hlupáci nechápete?" právě teď putuje střela zpátky časem, snad až do oligocénu. Tam nalezne Gundyho nejvzdálenějšího předka a postará se o to, aby ta bytost nikdy neexistovala."

Keezer vyvalil oči. „Co to znamená?"

Toomis se rezibnovaně ušklíbl. „Jen tolik, vztaženo k prehistorii druhu Homo sapiens jsou si všichni lidé příbuzní. Existuje reálné nebezpečí, že negace bytosti definované jako první člověk způsobí řetězovou reakci..."

Gundy zmizel s tlumeným ovaknutím.

Toomis zamrkal. „Byl z nás tři nejstarší. Pokud je moje teorie správná, měl bych teď přijít na ..."

Cvak.

Zbylý muž se zapotácel. Stál sám. Celý dům a vzápětí i altán se zachvěly a zmizely. Dole pod ním, v údolí, jedno po druhém pohasínala světla univerzitního centra. Muži se zatočila hlava. V slabém světle nadcházejícího rozbřesku před sebou uviděl mlčenlivý purpurový tvar.

„To je všechno tvoje vina," vzlykl, přiletěl jsi se svou proklatou lodí..."

Cvak

X X X

Na úsvitu se bytost z rodu pleppů, pocházející z nezměrné dálky, ocitla na úbočí malebného vrchu nad údolím. Mimozemšťan si dokázal vybařit cestu vesmírem k této sluneční soustavě, ale jak se dostal právě sem, si nevzpomínal. Zvědavě zkoumal nové prostředí všemi pozemskými smysly a ještě několika dalšími. Abjevil pohostinný svět s modrým nebem, hezkým žlutým sluncem, svěží zelenou trávou a nespočetným množstvím živočišných druhů na zemi, ve vodě i ve vzduchu.

Po několika hodinách příjemně strávených plazivou prohlídkou okolí plepp konstatoval, že našel cíl své výpravy; líbeznou planetu, nezkaženou a plnou netušených možností. Pohodlně se usadil, aby se začal dělit a rozmnožovat, připravený dát tomuto světu jedinou věc, která mu chyběla.

Civilizaci inteligentního života.

Nedoporučuji vám hrát s Bohem. Ne, že by zrovna švindloval, ale...

Onehdy večer jsme byli uprostřed hry - hráli jsme "Slova", to je něco mezi piškvorkama, křížovkou a dominem, akorát, že místo čísel jsou na kostkách písmena.

Měl jsem o šedesát bodů víc než On a Jemu se právě podařil hušarský kousek. ZWEEGHB. Dvojnásobek základu za dvě křížení a bonus 30 bodů.

„Zweeghb ?“ zapomněl jsem se.

„Má to snad znamenat, že bereš má slova v pochybnost?“

„nno ...“ /Když pochybujete o slovech Boha a ukáže se, že nemáte pravdu, ztrácíte všechny body a obrátíte se v solný sloup./

„Podívej se ven,“ řekl On. Uposlechl jsem. Samozřejmě, byl tam zweeghb a pásl se na růžích. Připomínal jednorožce od pana Thurbera.

„Domníval jsem se, Bože, že odpočíváš od tvoření.“

„Sedmý den jsem odpočíval. Ale dnes jsem čerstvý jako rybička.“

„Hraju.“

Povedl se mi OXYGEN. Tři křížení, trojnásobek základu.

On jen zabručel. Venku mrak přikryl slunce a zweeghb se nervózně podíval nahoru.

„To je oxygen, je všude kolem nás.“ odpověděl jsem.

„Jseš si s tím tak jistý ?“

Párkrát jsem se zhluboka nadechl, jen pro všechny případy. /Myslíte si, že vás houpu, že jo? Vzpomínáte si, jak se obloha zatáhla mračny/? SKAZLORLSŮ ? Dvojnásobek bodů a 50 navíc, phe./

Zabubnoval prsty na stole, čímž se spustilo v New Rochelle krupobití žab, a zahrál UZZIÁŠ. Teď bylo na stole vyloženo již pět písmen Z, i když v sestavě jsou pouze čtyři, ale naučíte se takových věcí nevšímat.

„To je vlastní jméno a ty se nepočítají,“ namítl jsem opatrně.

„Píše se obvykle s velkým písmenem na začátku.“

„Po tom, co vlččil ruce na Archu Úmluvy, už ne,“ řekl, ale vzal ho zpět. Venku kobylinky požíraly zweeghba.

Z kuchyně vyšel Satan s miskou preclíků a třemi lahvemi piva.

„Došly nám bramborové lupínky,“ oznámil.

Bůh pravil : „Je tam spousta pecnů chleba a ryby. A nějaké slané pečivo.“

„Dáte si drink ?“

„Žádný tvůj nápoj,“ odmítl ho rázně Bůh, „a nepokoušej nás ani s tvojí potravou. Tady se posaď a hraj.“

/Jednou si mi postěžoval : V tomhle jazyce se slova andělský, ďábelský, čertovský, používají ve spojení se všemožnými pochutinami, každý má něco, jen já nemám nic. Cožpak jsem to všechno nezačal já, s kousky many nebeské ? Až bude příště Můj národ v poušti, dostane se mu sucharů. A vsaď se, že jim bude chutnat./

„Jak to hrajete ?“ zeptal se Satan, ačkoliv to mizera, dobře věděl. Proto se uklidil do kuchyně, kde spořádal všechny bramborové lupínky.

„Nedáme si partičku ?“

Oba jsme řekli, ne. Nadarmo se kartám neříká Jeho obrázky. Nakonec jsem vytáhl hru Monopoly. Bůh rád odvážně investuje a Satan trvá na zábavním průmyslu, takže na mne zbyly banky a burza.

Monopoly je hra na velký byznys, ale obvykle má pěknější vzhled, dokonce i při hře s těmihle chlapy. Satan se vždycky pokouší stavět na pláži kasína a továrny vybuchnou nebo se roztaví. Ale nikdo se nevytasil z ničeho nic s milionovým žetonem nebo něčím takovým. Získal jsem lacino hotely a samozřejmě Satan začal ztrácet půdu pod nohama. Nabídl mi Helenu Trojskou, abych ho neničil, já se ale držel své taktiky, až zbankrotoval.

„Už říkám, přátelé jsou přátelé, ale když hrají, neznam bratra. Ve hře jsem zůstal já a On, pěkně jsme to rozjeli, mohli jsme klidně hrát celou noc. Pak mi přišly Fondy Společnosti a další karta, kterou jsem si vytáhl říkala. V a š e p o d n i k y z l a p a l a v e l k á p o t o p a .“

„Ale, néé !“ řekl jsem otráveně, „slíbil jsi, že už nikdy...“

„Jo, myslím, že jsem to slíbil,“ souhlasil On, a tak jsme se dohodli na remíze.

Táhlo k půlnoci. Bůh se zvedl, že se vrátí do East Side a nabídl Satanovi, že ho svezí.

„Kdyby jsem vlastnil Peklo a Lower East Side,“ řekl Satan, „šel bych v Pekle a East Side bych pronajal.“

„Nejsem si jistý, že se tak již nestalo,“ pravil na to Bůh a ke mně pronesl: „Už jsem ti řekl, abys nikdy nepodepisoval žádnou smlouvu s tímhle individuem ?“

Slyšel jsem, jak se dohadují po celé cestě dolů po schodech. Když jsem se vrátil od dveří, měl jsem opět společnost. Její černý rubáš byl přehozený přes židli a její kosa byla opřena v rohu pokoje. A její mrtvolně bledou tvář osvětlovalo zelené světlo z displeje mého Apple II. Když nic jiného, tak alespoň hraje šachy lépe než já. Položil jsem poslední preclík vedle jejího kostnatého lokte a šel jsem spát.

John. M. Ford : Scrable with God (přel. J. Haberle)

Isaac Asimov's SF Magazine, Vol. 9, No. 10, s. 121-123.

"Víte, že...?"

(Zajímavosti ze světa CF filmu)

Film Ghostbusters (Zahaněči duchů) je komedií a horrorem současně. New York je představen jako sídlo všech neřestí, a podroben najezdu duchovitých příser. Aby se s nimi vypořádali, musí tři sympatičtí parapsychologové vyvinout značné úsilí. Ve filmu se můžeme setkat se Sigourney Weaverovou, kterou dobře známe z Vetřelce. Také podobnost názvu s titulem známé písničky není náhodná. Hudbu k Zahaněčům duchů vytvořil Ray Parker Jr. A aby byl všem zajímavostem konec, tak režisér filmu Ivan Reitman se narodil v Komárně na Slovensku. Pro zájemce uvádím několik základních údajů:

Ghostbusters, USA, 1984

režie: Ivan Reitman, scénář: Dan Aykroyd, Harol Ramis

• speciální efekty: Richard Edlund (Dobyvatelé ztracené archy)

hrají: Dan Aykroyd, Harold Ramis, Bill Murray, Sigourney Weaverová

Steven Spielberg si svými filmy vydělal 170 miliónů dolarů (celkové zisky činí 2.5 miliardy dolarů). Pět Spielbergových filmů (Duel, Celisti, Blízka setkání třetího druhu, E.T., Dobyvatelé ztracené archy) bylo nebo je promítáno v našich kinech. S napětím nyní očekáváme druhý díl Dobyvatelů ztracené archy. Snad u nás film Indiana Jones and the Temple of Doom (Indiana Jones a chrám zkázy, 1984) uvidíme. Do roku 1990 chce Steven Spielberg natočit celkem pět filmů s Indianem Jonesem. V roce 1991 má začít filmování E.T. II. Proč tak pozdě? Podle nového scénáře se má Elliot znovu setkat s E.T. už jako dvacetiletý mladík.

Režisér James Cameron se loni proslavil svým filmem Terminátor. Je to příběh robota, který byl vyslán z roku 2025 do současnosti, aby zlikvidoval jistou ženu. Její smrt by způsobila narození určitého člověka a tím by zvrátila válku mezi roboty a lidmi, jež zuří v roce 2025, ve prospěch robotů. Děj tvoří v podstatě jen pronásledování nebohé oběti ďábelským, nezničitelným robotem-zabijákem. Postavu Terminátora vytvořil známý kulturista a představitel Conana Arnold Schwarzenegger. Schwarzenegger měl původně hrát roli vyslance lidí a Terminátora odpůrce, který má obět zachránit. Sam se však později rozhodl pro zápornou postavu robota. A že to bylo rozhodnutí správné, dokazují mnohá ocenění, jichž se film dostalo.

V současné době režisér Cameron připravuje pokračování Vetřelce. Podle jiných zpráv byl Vetřelec II. už dávno natočen. Je tedy možné, že budou existovat dva druhé díly Vetřelce.

V Somě ve Wisconsinu, kde spí mladá vdova Jenny Haydenová (h. Karen Allenová), se objeví nad fotoalbem světelná koule z vesmíru. Nadpozemské ruce obrazejí stránky a koule mění podobu od dítěte k dospělému. Nakonec se zhmotní do postavy mrtvého muže Jenny. Žena procitá a šokem upadá do mdloby. To je začátek nového filmu Johna Carpenentera "Starman". Mimosmrtčan přichází jako mírový posel ze své daleké planety. Jenny a cizinec (h. Jeff Bridges) se postupně sbližují. V té době se vláda Spojených států doví o jeho přítomnosti a vysílá tisíce vojáků s moderními bojovými přístroji, aby ho chytili. V tomto okamžiku nastává napínavá zápleтка.

Tímto číslem se Náš klub s Vámi v tomto roce 1985 loučí, přejeme Vám hodně štěstí ve zkouškách a v příštím semestru

NASHLEDANCI :)